

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti
6/2022

Ritva 90-vuotias

Nuoret aikuiset
Lehmirannassa

Pääkirjoitus: Syyskaudella on paljon tapahtumia	3
Ritva Soininen 90 vuotta	4
Kokemusasiantuntija Henriikka	6
Hyödyllinen teknologia mahdollistaa osallisuuden	8
Nuoret aikuiset Lehmirannassa	12
Kansainvälinen kuurosokeiden päivä	14
Vesa työkokeilussa	16
Pirkola shakkimestariksi	18
Uudet työntekijät esittäytyvät	19
Ilmoitukset	20
Kevätkokous järjestettiin hybridinä.....	25
Tule mukaan tukihenkilöksi!.....	26
Kuurosokeat Keilailijat joukkue mestaruuteen.....	27
Sarjakuva	27

Etukansi: Santeri Grönlund ja Mariella Anttila keskustelemassa nuorten aikuisten tapahtumassa Lehmijärvellä. Lisää kuvia sivulla 12. Kuva: Jaakko Evonen
Takakansi: Omenapuu kukassa. Kuva: Rodeo-kuvapankki.

Tuntosarvi
48. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry

Levikki
500

Taitto
Anne Metsäpuro

Päätoimittaja
Anne Metsäpuro
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Vuosikerran hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ilmainen. Yhdeksän numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Lue-tus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Mainosten hinnat
puoli sivua 140 euroa
2 x 1/2 palstaa 70 euroa
1 palsta 60 euroa
1/2 palstaa 35 euroa
1/4 palsta 20 euroa

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:
osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika
ma-pe klo 9.00–15.00

Painopaikka
Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla
www.kuurosokeat.fi.

Syyskaudella on paljon tapahtumia

Syyskuussa Tampere-talossa Tampereella järjestetään pohjoismainen kuurosokeuskonferenssi, johon odotetaan paljon kävijöitä. Konferenssin aiheena on "Tämän päivän tieto huomisen toimille – pohjoismainen näkemys kuurosokeuteen". Suomen Kuurosokeat ry on myös mukana konferenssissa. Kuurosokeiden Toimintakeskukselle odotamme vierailijoita konferenssin aikaan. Ja meillehän se sopii! Esittelemme mielellämme taloja, aistipuu-tarhaa sekä erilaisia saavutettavuus-ratkaisuja, joita täällä on käytetty.

Pohjoismaiselle yhteistyölle on pitkät perinteet. Onkin mukava nähdä, että se jatkuu edelleen vahvana. Kansainvälinen yhteistyö auttaa meitä kaikkia näkemään Suomessa tehtävän työn suhteessa muuhun maailmaan. Myös tiedonvaihto on tärkeää, sillä se auttaa oppimaan uusia asioita. Saamme siten tietoa uusista apuvälineistä. Ja jos meillä on jokin uusi asia kerrottavana muille, on se vain eduksi kaikille. Meidän emme pidä kynttilää vakan alla!

Tässä lehdessä on Santeri Grönlundin haastattelu, jossa hän kertoo omasta yritystoiminnastaan. Hän on mukana kansainvälisessä konferenssissa pitämässä omaa työpajaa. On hienoa, kuinka nuoret nostavat osaamistaan esille.

Syksyn aikana on muitakin kansainvälisiä tapahtumia ja kokouksia. Niissä yhdistyksellämme on edustajia mukana. Nuorten kansainvälinen toiminta on myös vilkasta. Näistä toivottavasti saamme lukea myöhemmin. Ja mitä yhteistyötä ne poikivatkaan, ovat kaikki kontaktit hyödyllisiä.

Ulkomaisen yhteistyön lisäksi on kotimainenkin yhteistyö meillä aktiivista ja tärkeää. Esimerkiksi alue- ja ICT-palvelut tekevät yhteistyötä omien yhteistyökumppaniensa kanssa. Olemme olleet yhteyksissä myös Näkövammaisten liiton, Kuurojen Liiton, Kuuloliiton ja monen muunkin yhdistyksen kanssa.

Tätä kirjoittaessani on kesä vielä edessä. Juhannuksen jälkeen saimme Suomessa nauttia lämpimistä keleistä. Toivottavasti loppukesänkin kelit ovat suotuisat. Toivotan teille kaikille aktiivista syyskautta!

Anne Metsäpuro

Viestinnän asiantuntija,
päätoimittaja ■

Ritva Soininen 90 vuotta

Teksti: Anne Metsäpuro
Kuvat: Ritva Soinisen kuva-arkisto

Ritva syntyi Joensuussa 8.5.1932. Perhe muutti Kuopioon, jonka jälkeen alkoi talvisota. Sodan aikana aina piti olla valkoinen lakana ja viulu oven pielessä, jos kiireesti piti lähteä pakoon, muistelee Ritva.

Viulu oli Ritvalle tärkeä, sillä hänestä piti tulla muusikko. Mutta sota-aikana tuli korvatulehdus, johon ei saanut lääkkeitä. Lääkkeet olivat varattu sotilaille.

Ritva Soininen nuorena neitinä.

- Sanoivat, että penisilliiniä ei anneta kuin sotilaille, sillä ei se Ritva pitkään elä. No on tässä 90 tullut täyteen, naurahtaa Ritva. Mutta kuulo heikkeni ilman lääkkeitä.

- Muutimme Kuopiosta Outokumpuun sodan jälkeen. Siellä oli ilmassa tehtaalta tullut epämääräinen haju ja kova meteli. Halusin sieltä pois. Muutin sieltä Lahteen 18-vuotiaana. Olin aiemminkin käynyt Lahdessa Diakonissalaitoksella hoidettavana. Nyt halusin sinne opiskellakseni sairaanhoitajaksi. Sisar Helmi pyysi minut toimistoonsa ja kertoi, ettei minusta voi koskaan tulla sairaanhoitajaa, koska kuuloni tulee menemään kokonaan. Pyörriin siihen paikkaan, kertoo Ritva.

- Mutta kun toinen ovi sulkeutuu, niin toinen avautuu. Ymmärsin, että taiteilijahan minä olen, toteaa Ritva.

- Äitini oli taiteilija ja hän antoi minulle kyniä jo aivan pienenä lapsena. Hän opetti minut piirtämään ja maalamaan. Kuopiossa sota-aikana pommisuojassa haistelin värejä. Erotin sinisen ja vihreän haistamalla. Sininen tuoksui kuin taivaalta, vihreä tuoksui elämälle. Maalasin sormilla ja välillä paistinlastallakin, minä maalasin ja haistelin värejä. Samalla tekniikalla maalasin puita. Ruska-aiheisia tauluja tilattiin paljon. Sinisen taivaan alla loisti syksyinen ruska, jonka maalaminen oli helppoa, kertoo Ritva.

Toki paljon muitakin aiheita on ollut. Ritva on maalannut muotokuvia, kuten Äiti ja lapsi -taulun ja Helen Kellerin kuvan, jotka on lahjoitettu yhdistykselle.

- Pidin paljon taidenäyttelyitä. Tauluilla elätin perhettäni. Ihmiset ostivat taulujani. Minulla oli Lahdessa jatkuva näyttely pankin ikkunassa. Eero Vartio vei Saksaankin muutaman taulun myyntiin.

- Kouvolassa minulla oli ateljee nimeltä Nukketalo. Kerran kuussa pidin kuurosokeille tilaisuuden, jossa lausimme runoja ja esittelin taulujani. Ne olivat mukavia tapaamisia, mutta lopetin ne, kun jouduin lonkkaleikkaukseen.

- Myin Nukketalon ja asetuin paikoilleni Lahteen. Forssaan muutin vähäsi aikaa, sillä sain Forssaan ja ympäristöalueille näyttelyitä. Sitten tuli polvileikkaus ja muutin Lahteen takaisin, Ritva muistelee.

- Lahdessa asuessani sain myös sisäkorvaistutteen eli implantin. Se on toiminut hyvin. Molempiin silmiini tehtiin myös sarveiskalvon siirrot, jotka tähän asti ovat toimineet. Nyt eivät suositu toista leikkaamaan uudestaan, sillä sanoivat että olen jo niin vanha, toteaa Ritva.

Maalaustaiteen lisäksi on Ritva myös ollut sanataiteilija. Hän on julkaissut jo 14 kirjaa. 10-vuotiaana hän kirjoitti kolmeosaisen näytelmän, joka

esitettiin Raittiustalolla Kuopiossa.

- Ujostutti ihan hirmuisesti, kun kertoivat että neljäsluokkalainen Ritva on kirjoittanut näytelmän. Mutta kirjoittaminen on ollut minulle tärkeää. Taiteilijasielu kun on, niin pystyn tekemään monenlaista, toteaa Ritva.

- Vieläkö tulee runoja? kysyin Ritvalta.
- Voi, voi, joka päivä tulee runoja!, Ritva huokaisee.

Mutta taiteen tekemisen lisäksi on Ritva kasvattanut myös neljä lasta. 19-vuotiaana hän meni naimisiin Pentti Peltosen kanssa ja jo seuraavana vuonna syntyi ensimmäinen lapsi. Vanhin pojista täyttääkin tänä vuonna 70 vuotta ja toinen poika 60 vuotta. Eli perheellä on useammat juhlat tälle vuodelle. ■

Ritva Soininen täytti 90 vuotta.

Kokemusasiantuntija Henriikka

**Teksti: Jaakko Evonen ja
Anne Metsäpuro**

Kuva: Henriikka Pärssisen kotiarkisto

Henriikka Pärssinen on 29-vuotias jyväskyläläinen, joka on valmistumassa kokemusasiantuntijaksi. Hänellä on harvinainen Charge-oireyhtymä. Siihen liittyy kuulo- ja näkövamma, kasvun ja kehityksen viivästyminen, synnynnäiset sydänviat ja nielun ahtaumat tai tukkeumat ja korvien poikkeamat. Coloboma on verkkokalvon (retina) tai iiriksen synnynnäinen puutos jossain silmän osassa. Maku- ja hajuaisti eivät toimi hyvin.

- Vasen korva on kuuro ja vasen silmä sokea. Oikeassa korvassa on heikko kuulo ja sain siihen kuulolaitteen 6-vuotiaana. Vasempaan korvaan sain aikuisena kuulolaitteen, kertoo Henriikka. Hänen mukaansa kuulovamma vaikuttaa myös suuntavaistoon ja tasapainoon.

Tukiviittomia Henriikka käytti vanhempiensa kanssa ollessaan alle 6-vuotias. Hän kävi Harjavallan erityiskoulussa luokat 1–4. Tämän jälkeen hän siirtyi Kokemäelle pienryhmäluokkaan. Yläasteen Henriikka kävi Jyväskylän näkövammaisten koulussa. Samalla oli edessä muutto kotoa koulun asuntolaan.

Sosiaali- ja terveyshoiva-avustajaksi hän valmistui Keskuspuiston ammatitopisto Arlasta Espoosta. Opiskeluai-kojen tukena oli myös avustaja.

-Sain vapaa-ajan avustajan iltaisin, jotta hän olisi minun tukenani. Sain myös liikkumistaitoa Espoossa ollessani. Avustajan kanssa kävimme lenkillä, museoissa, leivoimme ja teimme ruokaa.

-Palasin Jyväskylään opiskelemaan kodinhuoltajan opintoja 2014–2017 Bovaliuksessa. Muutin virallisesti Jyväskylään viisi vuotta sitten. Vanhemmat ja sisarukset muuttivat myöhemmin Jyväskylään.

Useita apuvälineitä

Henriikka hyödyntää arjessaan useita apuvälineitä. Esimerkiksi tärinä-he-rätyskello-palohälytin antaa vilkkuvalolla merkin, jos vaikkapa palohälytin soi. Lisäksi valaistus on tehty hänelle sopivaksi. Henriikan mukaan tiettyjä muutoksia apuvälineiden käytössä on tullut ajan myötä.

-Minulla oli joskus käytössäni kiikari ja FM-laite, mutta nyt tuntuu, että hiljaista puhetta on vaikeampi kuulla nykyään kuin mitä lapsena. Valkoinen keppi ei ole tuntunut hyvältä ja näkö on tuntunut riittävältä. Häikäisyn vuoksi minulla on aurinkolasit vahvuuksilla.

Itse Jyväskylästä Henriikalla on hyvää sanottavaa. Hän antaa kiitosta asunnosta ja ulkoilumaastoista.

-Asun yksin tukiasunnossa, joka on mukava yksiö. Pari kertaa viikossa käy ohjaaja. Minulla käy myös avustaja. Teen ostokset, käyn asioilla ja hoidan laskut itse. Saan apua tarvittaessa. Olen vuosien aikana itsenäistynyt.

Työssä päiväkodin keittiössä

Henriikka kertoo työskentelevänsä päiväkodissa. Työhön kuuluu tiskaus- ja lasten auttamista.

-Päiväkodissa käyn kolmena päivänä viikossa. Työpäiväni on yleensä kello 8.30–13.30.

-Kätevä on työvalmennuspaikka, jossa näen kavereita. Siellä on myös valmennusta. Työn ja työvalmennuksen

lisäksi harrastan zumbaa, uintia ja lenkkeilyä. Jalkapalloa pelasin ennen, mutta koin sen liian hankalaksi, luettelee Henriikka.

Kohti kokemusasiantuntijuutta

Henriikka on ollut mukana neljä kertaa kertomassa kokemuksistaan eri tilaisuuksissa. Esimerkiksi Harvinaisten tapahtumassa kuulijoita oli sata.

-Hyvin selvisin, naurahtaa Henriikka.

Viime syksynä hän huomasi Kuuloliiton ilmoituksen kokemusasiantuntijasta ja innostui asiasta.

-Kursseilla tuntui, että sain tietoa paljon ja voisin mennä puhumaan. Kurssit olivat Oulussa ja Helsingissä. Haluan kertoa ihmisille tästä omasta vammasta ja minkälainen elämä mul-la on ollut.

Henriikan mieleen on jäänyt myös Harvinaisten verkoston kirja "Harvinaista elämää, harvinaiset verkosto", johon hän osallistui omalla tarinallaan.

-Teimme jutun yhdessä vanhempien kanssa. Kun kirja julkaistiin, se oli tunteikas hetki.

Henriikan voi pyytää tilaisuuksiin puhumaan lähettämällä hänelle sähköpostia tai ottamalla yhteys Kuuloliiton tai Suomen Kuurosokeat ry:hyn.

-Minulle on tulossa oma sivu, sähköpostiosoite ja Facebook-sivu. Kun valmistun, niin Kuuloliiton kautta löytyy video minusta, kertoo Henriikka. ■

Henriikka Pärssinen

Hyödyllinen teknologia mahdollistaa osallisuuden

Teksti: Milla Lindh

Kuva: Santeri Grönlundin kuva-arkisto

Santeri Grönlund on syntymästään kuurosokea nuori mies, jonka äidin-kieli on taktiili suomalainen viittoma-kieli. Hän on yrittäjä: Sangron tarjoaa kuurosokeiden ja sokeiden esteettömyyden, saavutettavuuden ja taktiilikommunikaation kokemusasiantuntijapalveluja.

Grönlund on osallistunut aktiivisesti Suomen Kuurosokeat ry:n nuorten aikuisten tapahtumiin ja olemme saaneet kuulla erilaisista apuvälineistä. Haastattelin Grönlundia keväällä 2022.

Työelämä

Mitkä ovat tärkeimmät apuvälineesi työelämässä? Olet yrittäjä, joten on tärkeää olla yhteydessä asiakkaisiin. Mitä kanavia käytät ja sujuuko kaikki pistenäytön kanssa?

- Tärkeimmät apuvälineeni työelämässä ovat kannettava tietokone, ruudunlukuohjelmat ja 40-merkinen pistenäyttö. Tärkeä apuohjelma on esimerkiksi Microsoftin Officen lisäosa Classic Menu for Office Enterprise. Sen avulla minun on helpompaa tehdä valikkoja asiakirjojen kirjoittamisessa ja muokkaamisessa

näppäimistöllä perinteisen valikkonauhan sijaan. Myös Adobe Reader on tärkeää olla tietokoneella asennettuna, koska sen avulla ruudunlukuohjelmat osaavat lukea ja välittää tietoa PDF-tiedostoista pistenäytölle. Lisäksi käytän iPhonea ja 14-merkkistä pientä pistenäyttöä, sekä älyrannekello Dot Watchia, jossa on neljä pistekirjoitusmerkkiä. Nämä ovat tärkeimmät apuvälineeni.

- Pieni pistenäyttö on helppo ottaa mukaan ja voin käyttää sitä monessa paikassa. Esimerkiksi bussilipun ostaminen onnistuu pysäkillä sen avulla ja se on matkoilla usein käytössä. Minulla on myös iPad, jolla hoidan työasioita joskus. Hyvinvointini ylläpidoksi käytän myös Apple Watch urheiluälyrannekelloa, joka voidaan yhdistää pistenäyttöön, koska laitteessa on ruudunlukuohjelma ja pistenäyttötuki.

- Olen yhteydessä asiakkaisiin yleensä sähköpostilla, mutta myös WhatsAppilla (pikaviestiohjelma), tekstiviestillä ja Facebookissa, sekä Messengerillä. WhatsAppilla, tekstiviestillä ja Messengerillä pistenäytöt ja ruudunlukuohjelmat toimivat hyvin. Käyttämälläni sähköpostiohjelma Mozilla Thunderbirdilla pistenäyttö toimii melko hyvin.

- Windows-käyttöjärjestelmää käyttävällä tietokoneella Facebookia voi käyttää melko sujuvasti ruudunlukuohjelman ja pistenäytön avulla. Lisäksi Facebookissa navigointi näppäimistön avulla toimii melko sujuvasti. iOS-laitteilla, kuten iPhoneella ja iPadilla mielestäni Facebook-sovellus päivittyy koko ajan nopeasti, mikä aiheuttaa lisävaivaa, kun tarvitsee tutustua jatkuvasti muutoksiin.

Tiedonhankinta

Käytät mieluummin Luetus-palvelua kuin esimerkiksi pistelehtiä. Käytätkö Luetus-palvelua tietokoneella vai kännykällä ja miten se sujuu?

- Totta, käytän mieluummin Luetus-palvelua kuin paperisia pistekirjoja ja -lehtiä, koska mielestäni se on nykyaisempaa. Pistekirjoissa ongelmana on runsas paperisen materiaalin määrä ja sen säilyttäminen, lisäksi se ei ole kovin luontoystävällistä verrattuna elektronisiin kirjoihin. Luetus-materiaali on myös helpompaa ottaa mukaan kaikkialle, vaikkapa matkoille.

- Käytän Luetusta pääasiassa vain Windows-tietokoneella. Sen kanssa pistenäyttö toimii todella sujuvasti. Näkövammaisten liitto on kehittämässä uutta Applen Luetus-sovellusta, joka toimisi myös pistenäytöllä kännykässäkin paremmin ja sen avulla pystyisin lukemaan Luetus-materiaalia myös kännykällä.

- Olen mukana uuden sovelluksen testauksessa. Muutama vuosi

sitten julkaistu vanhemman Applen Luetus-sovelluksen avulla pistenäytöllä lukeminen oli melko mahdollonta. Sovellus on aiemmin toiminut niin, että julkaistujen artikkelien lukeminen tapahtui vain sen omalla puheensyntetisaattorilla. VoiceOver-ruudunlukuohjelman käyttö sulki sovelluksen, joten pistenäyttö ei siten toiminut aiemman sovellusversion kanssa. Uudessa sovelluksessa voin valita, käytänpö tekstin lukemiseen VoiceOver-ruudunlukuohjelmaa ja pistenäyttöä vai sovelluksen omaa puheensyntetisaattoria.

Santeri Grönlund

- Luetus-palvelun avulla voin lukea esimerkiksi alueeni sanomalehtiä, järjestöjen lehtiä, erilaisia kirjoja ja myös oppikirjoja.

Vapaa-aika ja rentoutuminen

Monet nuoret rentoutuvat musiikin avulla. Kuinka sinä rentoudut?

- Minulla on sellainen Taikofon-tyyny, jossa on hyvä ja vahva basso. Sen voi yhdistää mihin tahansa tietokoneisiin ja mobiililaitteisiin.

- Käytän sitä musiikin kuuntelussa tuntoaistin kautta pitämällä sitä lähellä kehoani, kuten kädessä tai sylissä. Tunnen musiikin rytmin tyynystä kehoon. Pidän musiikin kuuntelemisesta. Se rentouttaa minua ja vähentää stressiä, sekä helpottaa nukahtamista. Olen ihan pienestä asti tykännyt ja nauttinut musiikista.

Vuorovaikutus

Euroopan kuurosokeiden WhatsApp-ryhmässä ja Facebookin Braille-ryhmissä keskusteleminen sujuvasti englanniksi. Mitkä some-kanavat ovat sinulle parhaita ja millaisin välinein käytät niitä?

-Käytän enemmän Facebookia. Minulla on myös yritykseni Twitter-tili. Mielestäni nämä ovat parhaiten saavutettavia kanavia pistenäytöllä ja näppäimistöllä. Kirjoitan julkaisuja somessa yleensä iPhonella. Luen ja tutkin muiden Facebook- ja Twitter-sivuja sekä tietokoneella että mobiililaitteilla.

- Saan tiedon uusista viesteistä älykään pistekellon kautta. Se kertoo, kuka lähettää minulle viestin ja paljon muita ilmoituksia, kuten vaaratiedote 112 Suomi -sovelluksesta. Kello kertoo, jos uusi sähköposti saapuu, ilmoittaa osan Facebookin tapahtumia jne. Lisäksi siinä on erilaisia toimintoja: puhelimen ilmoituksien vastaanotto ja lukeminen, ajastin, hälytys, kello, päivämäärä ja muistiinpanosivu. Rannekello toimii värinällä. iPhonesani on Dot Watch -sovellus, jolla voin hallita rannekelloani. Tämä laite on Etelä-Koreasta.

Haasteet

Mikä teknologian kanssa on haastavaa?

- Erilaisten verkkopalvelujen saavutettavuus on vaihtelevaa. Nykyään vielä monet verkkopalvelut eivät ole saavutettavia, joten niiden käyttö pistenäytöllä, ruudunlukuohjelmalla ja näppäimistöllä on hyvin haastavaa tai jopa mahdotonta. Verkkopalveluiden käyttö vaatii usein toisen henkilön apua.

- Esimerkiksi VR:n vanhassa verkkokaupassa junalippujen ostaminen oli todella hankalaa, koska ruudunlukuohjelma, pistenäyttö ja näppäimistöllä navigointi eivät toimineet kunnolla. Silloin junalippujen ostaminen vei todella paljon aikaa. Nyt VR:n sivut ovat paljon saavutettavammat, joten lippujen ostaminen on sujuvampaa ja vie vähemmän aikaa.

- Toinen esimerkki on Kelan vammaisten tulkkauspalvelun ja muiden etuisuuksien hakemuslomakkeiden saavutettavuus. Kelan lomakkeiden täyttäminen Adobe Readerin, pistenäytön ja näppäimistön avulla on todella haastavaa ja vaatii aina jonkun toisen henkilön apua. Aikaisemmin on tapahtunut monta kertaa niin, että en ole pystynyt täyttämään lomakkeita tietokoneella, koska apuvälineet eivät ole toimineet niiden kanssa. Silloin minun pitää tulostaa lomakkeet paperille ja jonkun toisen pitää täyttää ne

puolestani viittomiseni perustella. Kelan nettisivustoa saavutettavuutta pitäisi mielestäni kehittää.

- Monien näkövammaisille tarkoitettujen apuvälineiden toiminta perustuu pelkästään puheeseen, joten ne eivät sovi minulle. Puhuvia apuvälineitä ovat esimerkiksi lämpömittarit ja henkilö- ja keittiövaa'at, kuumemittarit jne. Näiden laitteiden käyttö olisi mahdollista, jos iPhonen puheentunnistus ymmärtäisi niiden puhetta. Näin ei kuitenkaan ole, joten siinäkin tarvittaisiin kehittämistä. ■

Syyskuussa Tampere-talossa järjestetään pohjoismainen kuurosokeusalan konferenssi: "Today's knowledge for tomorrow's actions – a Nordic perspective on Deafblindness".

Konferenssi on 20.–22.9.2022 ja siellä on useita työpajoja, jotka käsittelevät kuurosokeutta. Santeri Grönlund pitää työpajan käyttämästään teknologiasta.

Kuva: Konferenssin kotisivut (<https://nordicwelfare.org>)

Nuoret aikuiset Lehmirannassa

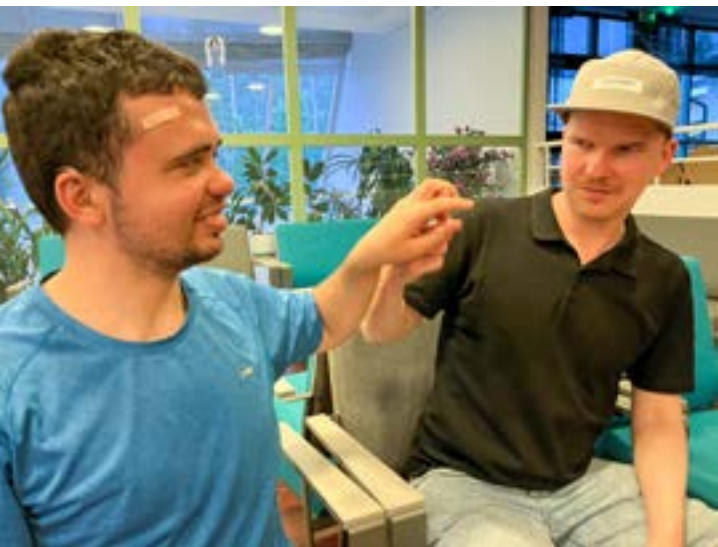
Kuvat: Jaakko Evonen
Soutukuva: Mariella Anttilan
kuva-arkisto

Nuorten aikuisten tapahtuma järjestettiin 10.–12.6.2022 Lehmirannan lomakeskuksessa, Salossa. Vetäjinä olivat Milla Lindh ja Mika Riikonen. Mukana oli 13 henkilöä.

Viikonlopun aikana tehtiin tasapaino-
harjoituksia, verryteltiin, käytiin met-
säretkellä ja harjoiteltiin kuntosalilla.
Moni kävi myös järvestä virkistäyty-
mässä.

Liikkumistaidonohjaaja Jaana
Engblomin johdolla harjoiteltiin val-
koisen kepin käyttöä. Johanna
Lajunen kertoi etäluennolla muistista
ja näkemisestä. ■

Kansainvälinen kuurosokeiden päivä

Teksti: Anne Metsäpuro

**Kuvat: Jaakko Evonen ja
Anne Metsäpuro**

Kansainvälistä kuurosokeiden päivää juhlittiin Kuurosokeiden Toimintakeskuksella 22.6.2022. Maija Kanerva lausui 90 vuotta täyttäneen Ritva Soinisen kolme runoa ja Anu Mikkolan runon. Sen jälkeen saimme kuulla dekkari-kirjailija Seppo Jokisen kertomana kirjoitus-prosessista ja miten kirjojen hahmot syntyvät. Häntä haastatteli Jaakko Evonen, jonka jälkeen kirjailija Jokinen antoi nimikirjoituksia ja jutteli lukijoiden kanssa.

Aistipuutarhassa Lions Club Tampere Harjun vapaaehtoiset paistoivat lettuja ja mak-karaa. Musiikkia tarjoilivat Elina Mäki-Rajala, Sigrid Friis ja Robert Piche.

Tandem-pyörän kokeilijoita oli jonoksi asti. Käsityömyyntiä oli kahdessa paikassa ja Seija Holmila hoiti Lintuauran myyntiä. Työntekijöitä oli esittelemässä toimintaa ja tapaamassa vie-raita. Toivottavasti kaikilla oli kiva päivä! ■

Maija Kanerva lausui runoja.

Kirjailija Seppo Jokista haastatteli sisällöntuot-taja Jaakko Evonen.

Mika Riikonen ajelutti tandemilla.

Vieraita seuraamassa ohjelmaa.

Seppo Jokinen kirjoitti nimikirjoituksia.

Musiikkia aistipuutarhassa tarjosivat Sigrid, Robert ja Elina.

Taisto Heinämäki ja Terttu Riihimäa keskustelevat toiminnanjohtaja Risto Hoikkasen ja talous- ja hallintopäällikkö Janika Lannen kanssa.

Lions Club Tampere Harjun miehet hoitivat lettujen paiston ja makkaran grillauksen.

Vesa työkokeilussa

Teksti: Anne Metsäpuro
Kuva: Vesa Pikkuhookanan
kuva-arkisto

Vesa Pikkuhookana on hakenut töitä ahkerasti jo vuosia. Hän on soittanut tulkkin avulla moniin yrityksiin, käynyt eri yrityksissä ja antanut CV:n eli ansioluettelonsa ja asioinut TE-palveluiden kanssa. Tampereelle muuton jälkeen hän on ollutkin useissa paikoissa työkokeiluissa. Toukokuussa hänellä päättyi viimeisin kokeilu Nextiili-nimisessä yrityksessä. Se on tekstiilien kierrätykseen keskittynyt yritys.

Nextiili kerää vaatteita, kankaita ja lankoja muutamassa keräyspisteessä Tampereella. Niistä ne tuodaan Lielahteen keskuskeeseen, jossa vaatteet käydään läpi. Vesa tarkistaa, onko vaatteissa reikiä, likaa tai haisevatko ne. Jos ne ovat huonoja, ne menevät energijätteeseen. Mikäli vaatteiden kunto on hyvä, menevät ne myyntiin. Pieni reikä voidaan korjata ja keskuskeella onkin töissä myös korjausompeilijoita. Suutaria Nextiilissä ei ole.

Yrityksessä myydään käytettyjä vaatteita, kankaita ja lankoja. Keskuksella on myös oma osasto vanhan tyyllisille vaatteille (englanniksi vintage). Joskus ihmiset hakevat tietyn aikakauden vaatteita, vaikka näytelmiin

tai juhliin ja Nextiilistä niitä voi löytää. Näitä vaatteita voi selata myös nettisivujen kautta.

Nextiili myös lahjoittaa vaatteita seurakunnille, jotka toimittavat vaatteita eteenpäin tarvitsijoille. Myös ulkomaille lähetetään vaatteita. Silloin pitää tietää eri kulttuureista, ettei lähetetä alueelle sopimattomia vaatteita. Siinä on eri kulttuurien tuntemisesta hyötyä. Vesa tarkistaa, ettei vaatteissa ole sopimattomia kuvia tai tekstejä ja että hameen helman pituus tai hihat ovat sopivan mittaiset.

Vesa sai työpaikasta tiedon TE-palveluiden kautta. Hänen on mahdollista saada kuusi kuukautta palkkatukea kerrallaan. Välissä pitää olla työtömyysjakso ja sitten taas saa uuden palkkatukijakson.

- Työkaverit ovat tosi mukavia ja ovat kohdanneet minut hyvin. Keskityn työhöni ja jos tulee tarve kysyä tai keskustella, on minulla tulkki aina paikalla, kertoo Vesa.

- Työn kehittämistä teen ehdottomalla ja ideoimalla joitakin muutoksia. Nextiilissä on yhteensä noin 20 työntekijää ja olen ainoa kuurosokea. Työpaikalla on säännöt, että kaikki moikkaavat toisiaan: olemme tasa-arvoisia. Nextiilissä on ulkomailta tulleita; ainakin Afrikasta ja Venäjältä. Jokainen tekee erilaisia töitä. Kullakin on

oma tehtävänsä ja vastualueensa.

Vesa kertoo, että hänkin voi ostaa vaatteita. Niitä hän on kerännyt ystävilleen Afrikkaan. Nextiilissä on säännöt, miten toimitaan, kun haluaa itse ostaa lahjoitusvaatteen.

Työmatkat Vesa kulkee taksilla, sillä bussia joutuisi vaihtamaan matkan aikana. Taksi on siis turvallisempi vaihtoehto. Silmäleikkauksen jälkeen

näkö on hieman heikentynyt.

- Tykkään asua Tampereella. Lapset ovat jo kasvaneet ja omillaan, vain nuorin on enää kotona. Vapaa-aikani luen historiaa ja olen kiinnostunut lukemaan, minkälaisia vaatteita ennen oli. Seuraan Euroviisuja ja kuuntelen musiikkia tunnustelemalla rytmin. Tulkki viittoon minulle laulujen sanat, kertoo Vesa. ■

Vesa tarkistaa lahjoitettuja vaatteita.

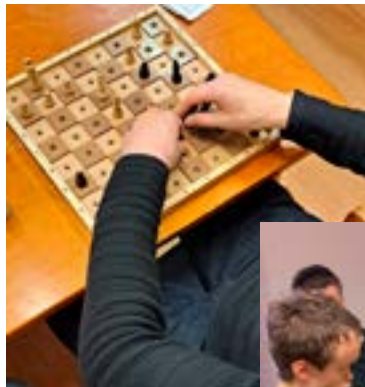
Pirkola shakkimestariksi

Kuvat: Aarne Pirkolan kuva-arkisto

Kuurosokeiden shakin SM-kilpailut järjestettiin 6.–8.5.2022 Kuurosokeiden Toimintakeskuksella. Mestaruuden vei tällä kertaa Aarne Pirkola.

Tulokset:

1. Aarne Pirkola 5 pistettä
2. Ville Mäki 4 pistettä (vertailu)
3. Aladdin Delli 4 pistettä (vertailu)
4. Kyösti Ylkänen 3 pistettä
5. Kauko Ronkainen 2 pistettä
6. Seppo Kamppinen 1 piste (vertailu)
7. Santeri Grönlund 1 piste (vertailu)
8. Samuli Kujanpää 0 pistettä ■

Uudet työntekijät esittäytyvät

Kuka olet ja mitä teet?

Olen Julia Sokka, Varsinais-Suomen ja Uudenmaan alueiden palveluasiantuntija Suomen Kuurosokeat ry:ssä. Neuvon ja ohjaan erilaisten tukien hakemisessa, autan löytämään sopivia palveluita ja muutenkin luovimaan ajoittain koukeroisessa palvelujärjestelmässä.

Pituus ja kengännumero?

166 cm ja 38–39. Kenkäni saattavat näyttää isommilta, koska käytän paljasjalkakenkiä.

Parasta yhdistyksessä?

Lämmin vastaanotto ja kärsivällinen suhtautuminen uuden ihmisen alkukoheltamiseen.

Minkä hankinnan tekisit yhdistyksessä, jos sinulla olisi valta ja paljon rahaa?

Toimisto- ja kaverikoirat kaikkiin toimipisteisiin. Tai jokin muu seuraeläin niihin paikkoihin, joissa on koirapeloisia tai -allergisia.

Julia Sokka

Tytti Kauppinen

Kuka olet ja mitä teet?

Olen Tytti Kauppinen, palveluasiantuntija Tampereen toimistolla. Alueeseeni kuuluvat Pirkanmaa, Kanta-Häme ja Päijät-Häme.

Pituus ja kengännumero?

Pituus: 170 cm. Kengän koko: 40.

Parasta yhdistyksessä?

Parasta yhdistyksessä ovat ihmiset: työkaverit ja asiakkaat!

Minkä hankinnan tekisit yhdistyksessä, jos sinulla olisi valta ja paljon rahaa?

Jonkinlainen aistihuone, jotta pääsisi nauttimaan erilaisia aistikokemuksia talvella, kun aistipuutarha ei ole käytössä. ■

Kuurosokeiden kerhot

Satakunta

Satakunnan kuurosokeiden kerho tekee 17.8.2022 retken Erätuvalle, Eräjärvelle.

Lähdemme Ulvilan Friitalasta Satakunnantieltä, Porin linja-autopysäkiltä klo 8.40 ja Porin vanhalta linja-autostasemalta klo 9. Takaisin tulemme Poriin noin klo 20.00 ja Ulvilaan klo 20.15.

Ottakaa mukaanne tarvittaessa sauna- ja uimatarvikkeet. Käydään menomatalla lounaalla. Hoidan Erätuvalla tarjoilut. Ilmoita tulostasi (sekä tulkkisi ja ruokavaliot) heti kun lehti ilmestyy.

Kerho tutustuu Porin keilahalliin 13.9. kello 12–15. Osoite Puinnintie 4. Keilahallin esittelyä ja keilailua. Lounas keilahallilla klo 12.30. Keskustellaan tapahtumasta jo Erätuvalla (katso ylempää).

Ilmoita tulostasi viimeistään 31.8. Muistakaa kysyä tulkilta, ottaako hän lounaan keilahallilla. Vaihtoehdot: kermainen lohivuoka tai juustoinen broiler-kasvisvuoka+salaatit.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset Sainille: 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com

Tervetuloa tapahtumiin!

Tampere

Aika: tiistai 30.8. klo 13–15.30.
Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskuksen Ristontalon monitoimitila.
Osoite: Valtaraitti 9, 1. krs., Tampere

Aihe: Kerhon vieraana ovat toiminnanjohtaja Risto Hoikkanen, järjestöohjaaja Milla Lindh ja Pirkanmaan alueen palvelunasiantuntija Tytti Kauppinen. Risto kertoo Pohjoismaiden kuurosokeiden konferenssista syyskuussa, Milla Ahjolan piireistä ja Tytti aluepalvelun ajankohtaisista asioista.

Kahvia ja pullaa saa VTS Ristontalon kioskilta ennen kerhoa. Kahvi omakustanteinen. Kokoonnumme monitoimitilassa klo 13. Ei yleistulkkia, tilaa tarvittaessa oma tulkki.

Ilmoittaudu mukaan Aarnelle 29.8. mennessä sähköpostilla aanepi88@gmail.com tai tekstiviestillä 045 619 0685.

Terveisin Aarne Pirkola, kerhonvetäjä

ICT-koulutus

Järjestämme elo- ja syyskuussa ICT-koulutusviikot lähiopetuksena Kuurosokeiden Toimintakeskuksella. Molemmat viikot soveltuvat sekä viittomakielisille että puheella kommunikoiville henkilöille. Viittomakielisillä oppilailta on oltava oma tulkki.

Elokuun koulutusviikko: "Hoidetaan asioita Internetissä", 22.–26.8.2022 (viikko 34).

Internetin käytön ABC. Tutustumme Internet-sivujen rakenteeseen ja niillä liikkumiseen, erilaisiin hakupalveluihin ja teemme hakuharjoituksia. Tutustumme erilaisiin sivustoihin ja sähköisiin asiointipalveluihin mm. OmaKela, OmaKanta, suomi.fi ja Yle Areena.

Ilmoittaudu mukaan 11.8. mennessä:
ict-koulutus@kuurosokeat.fi

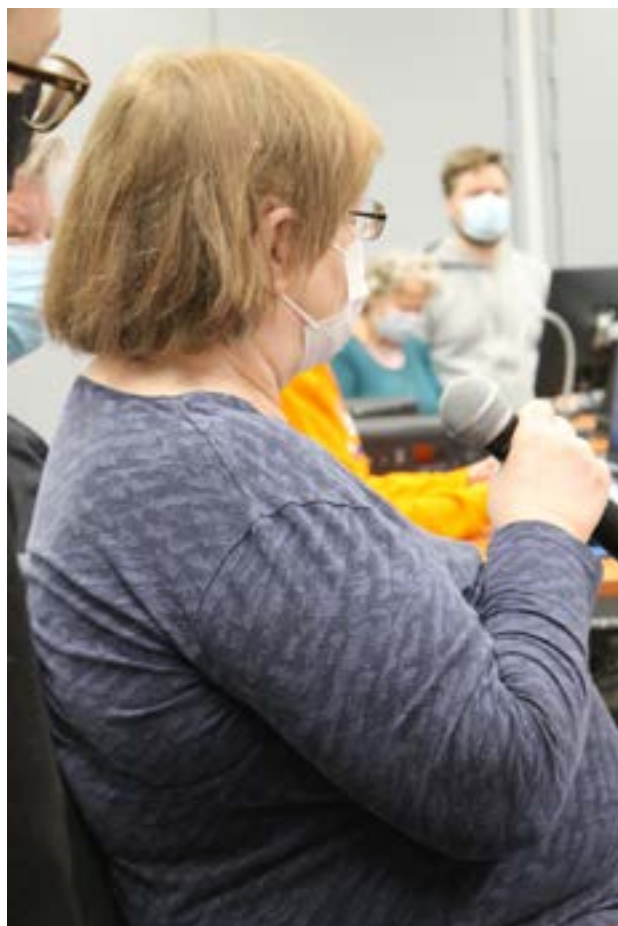
Syyskuun koulutusviikko: "Enemmän Windows kympistä", 12.–16.9.2022 (viikko 37).

Tutustumme käyttöjärjestelmän mukana tuleviin ohjelmiin, resurssienhallintaan, varmuuskopiointiin ja näppäinkomentoihin. Osallistujan on hallittava tietokoneen peruskäyttö. Mukaan voi tuoda oman kannettavan tietokoneensa, jossa on Windows 10 -käyttöjärjestelmä.

Ilmoittaudu mukaan 1.9.2022 mennessä: ict-koulutus@kuurosokeat.fi

ICT-koulutus korvaa oppilaille matkat yleisillä kulkuneuvoilla kotoa Toimintakeskukselle ja takaisin. Opetus, majoitus ja ruokailut ovat oppilaille maksuttomia.

Tervetuloa mukaan!

Muistatko vielä Teksti-TV:n?

Suomen Kuurosokeat ry:n ilmoituksia löytyy teksti-tv:n sivulta 554. Päivitämme ilmoitukset myös sinne.

Tapahdumat

Tuntoaistilla ja arjen välineillä tarinoita

Ajankohta ja paikka: tiistait 6.9. 4.10. 1.11 ja keskiviikko 7.12. kello 14–16. Etänä Teams-yhteydellä.

Kotoa löytyy monenlaista käyttöesineitä ja materiaalia, joita tunnustellen tunnistamme niiden käyttötarkoituksen tai ne herättävät ehkä muistoja. Tätä menetelmää sanotaan haptiseksi tutkimiseksi. Tämän moniaistisen menetelmän avulla voidaan tuottaa myös tarinoita ja mielikuvia erilaisista aiheista. Tule rakentamaan yhdessä kokemuksellisia tarinoita!

Tarkemmat ohjeet lähetetään ilmoittautuneille.

Ilmoittautuminen 12.8. mennessä sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi.

Helsingin ulkoilupäivät

Lauantaina 13.8. klo 9.30–16.30 Helsingin Isosaari. Kauppatori, lauttaterminaali, josta lähtee vesibussi klo 10. Paluu samaan paikkaan.

Isosaareen liikennöi m/s Viapori. Liput ostetaan ennakoon, joten ilmoittaudu Jaanalle ajoissa ma 8.8. mennessä! Yhdistys maksaa lauttamatkan.

Muuten retki on omakustanteinen. Tulkit ja oppaat maksavat matkansa (22 e) itse.

Retkemme aikana on mahdollisuus tutustua palveluasiantuntija Julia Sokkaan. Voit halutessasi ottaa mukaan oman pyyhkeen ja uikkarit sekä grillattavat. Muitakin eväitä voit toki ottaa ja/tai käydä ravintolassa.

Yhteinen paluu klo 15.15 lautalla, saapuminen Kauppatorille noin klo 16.00. Myöhemmät lähtöajat Isosaaresta klo 17 ja 18.30.

Torstai 18.8. klo 13–17 Espoon Nuukio. Haukkalammentie 32 (Retkeilykeskus Haukanpesä).

Patikoimme Punarinnankierroksen (2,4 km). Voit valita myös Haukankierroksen (3,7 km) ja/tai Korpinkierroksen (7,2 km). Jos oikein innostut, voit vuokrata kanootin, soutuveneeseen tai SUP-laudan omakustanteisesti.

Cafe Silva tarjoaa kahvia ja teetä, pikusuolaisia, leivonnaisia ja jäätelöä. Myös omat eväät voit ottaa mukaan. Ilmoittautuminen ke 17.8. mennessä.

Torstai 25.8. klo 10–14 Helsingin Paloheinä. Pakilantie 124 (ulkoilumaja)

Kävelemme helppokulkuisilla reiteillä, kipaisemme kuntoportaata ylös alas ja voimailemme ulkokuntosalilla. Tauon pidämme ulkoilumajan kahvilassa. Ohjelmassa "kesän päätös

-olympialaiset". Ilmoittautuminen ke 24.8. mennessä.

Yhteystiedot: puh. 045 677 2506 tai jmarttila66@gmail.com.

Ennakkotieto: Syyskuun 1. päivästä alkaen jatkuvat liriksen kuntosali ja vesijumppa torstaisin kello 13–16.

Kivaa kesää toivottaen Jaana Marttila

Pohjoisen aluetapahtuma

Aika: tiistaina 30.8.2022 klo 13–16.

Paikka: Kumppanuuskeskus Kansankatu 57, kokoushuone Asema 2.krs. Hissi on käytössä.

Etänä Teamsin kautta mukana järjestöpäällikkö Taru Kaaja. Aiheena on tulkin ja avustajan rooli. Lisäksi on arvontaa ja pelejä.

Ilmoittautuminen Annelle sähköpostiin anne.ylitalo@kuurosokeat.fi tai puhelimitse 0400 581 658. Tilaa tulkki mahdollisimman pian!

Tervetuloa mukaan yhteiseen kokoontumiseen. Terveisin, Anne ja Leila R.

Keski-Pohjanmaan aluetapahtuma Kokkolassa

Aika: maanantai 5.9. 2022 klo 12–14.

Paikka: Tervakartanon juttutupa, Tehtaankatu 27-29, 67100 Kokkola.

Järjestämme yhteisen kokoontumisen ja tutustumisiltapäivän kuulonäkövammaisille ja kuurosokeille. Mukaan ovat tervetulleita myös omaiset, avustajat ja ystävät.

Apuvälineistä kertomassa alueen kuntoutusohjaaja Marianne From ja sairaalan optikko. Suomen Kuurosokeat ry:n palveluista kertoo palveluasiantuntija Anne Ylitalo. Suomen Kuurosokeat ry järjestää kahvitarjoilun.

Muuta tietoa iltapäivästä voit kysellä kokemusasiantuntija Taisto Pollarilta puh. 040 736 9001.

Olet lämpimästi tervetullut!

Ystävällisin
Anne Ylitalo. puh. 0400 581 658
terveisin,
(voin lähettää Teams-kutsun, jos et pääse paikalle)

Kurssit

Naiskuva muutoksessa

Aika ja paikka: 6.–9.9.2022 (ti-pe)
Kylpylähotelli Eden, Nokia

Kohderyhmä: 18–65-vuotiaat kuurosokeat / kuulonäkövammaiset naiset

Sisältö: Kuinka aistipuutokset vaikuttavat naiseuteen? Vertaisryhmässä jaetaan kokemuksia ja minäkuvaa tarkastellaan ennen ja nyt. Tutustutaan erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin. Kuulonäkövammaisen vaikutuksia arjessa jaksamiseen käsitellään yhdessä. Lisäksi pohditaan tulevaisuuden mahdollisuuksia. Haku torstaihin 4.8. mennessä.

Yhdessä eteenpäin -kurssi pariskunnille

Aika ja paikka: 20.–23.9.2022 (ti-pe)
Kylpylähotelli Peurunka, Laukaa

Kohderyhmä: Työikäiset pariskunnat, joista toisella tai molemmilla on kuulonäkövamma

Sisältö: Kurssilla keskitytään parisuhteen hyvinvoinnin lisäämiseen vuorovaikutus- ja kommunikaatiotapoja kehittämällä. Arjen tilanteita huomioidaan kuulonäkövammaisen näkökulmasta, opetellaan huomioimaan kumppanin

hyvinvointia sekä yhdessä jaksamista. Yhdessä tekemistä, tietoa ja harjoituksia asiantuntijan ohjauksessa. Liikkumistaidon teoriaa ja käytännön harjoituksia luonnossa liikkuen. Haku torstaihin 18.8. mennessä

Koe tunne (Huom! Muuttunut ajankohta!)

Aikajapaikka: 14.–18.11.2022 (ma-pe),
Kuurosokeiden Toimintakeskus,
Tampere.

Kohderyhmä: Kurssi on suunnattu syntymästään kuurosokealle alle 16-vuotiaalle lapselle/nuorelle sekä yhdelle omaiselle.

Sisältö: Ryhmässä harjoitellaan toimimisen taitoja. Kokeillaan erilaisia kommunikaatiotapoja. Lisäksi omaisen oppii tukemaan läheistään arjessa muun muassa harjoittelemalla keinoja tukea osallisuutta eri tavoin. Kurssilla on yhteistä toimintaa sekä keskusteluluentoja omaisille. Ohjelma on osittain yhteistä ja osittain eriteltyä. Haku maanantaihin 10.10. mennessä.

Kursseille haetaan sähköisellä tai paperisella hakemuksella.

Lisätietoja: Kurssisuunnittelija
Sanna Säämäki,
puhelin 044 491 64 95,
sanna.saamaki@kuurosokeat.fi ■

Kevätkokous järjestettiin hybridinä

Kuva: Anne Metsäpuro

Suomen Kuurosokeat ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidettiin lauantaina 21.5. Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa ja siihen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.

Kokouksen avasi puheenjohtaja Timo Lehtonen. Nimenhuudossa oli paikalla 31 äänivaltaista jäsentä, yksi äänivaltainen omaisjäsen ja kolme omaisjäsentä, joilla ei ole äänioikeutta sekä yksi kunniajäsen. Etänä osallistui 11 henkilöä.

Kokouksen yhteydessä jaettiin huomionosoitukset ja muistettiin aktiivisesti toiminnassa mukana olleita,

pyöreitä vuosia täyttäneitä jäseniä (11 kappaletta).

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Esityslista vahvistettiin. Kokouksen puheenjohtajana toimi Timo Lehtonen. Hyväksyttiin hallituksen vuosikertomus pienin muutoksin sekä tilintarkastuskertomus vuodelta 2021. Asianomaisille myönnettiin tili- ja vastuuvapaus.

Kokouksessa oli järjestetty yleistulkkaus. Korona-ajan jälkeen yhteen koontumisesta nautittiin ja tunnelma oli hyvä ja rauhallinen. ■

Tule mukaan tukihenkilöksi!

Suomen Kuurosokeat ry:n tukihenkilötoimintaa herätetään uuteen eloon koronan jälkeen. Tukihenkilö on vapaaehtoinen, joka tapaa kuurosokeata asiakastaan. Tapaamiset ovat luottamuksellisia. Tukihenkilö ja asiakas sopivat yhdessä tapaamistensa sisällöstä ja ajankohdasta. Tapaaminen voi olla esimerkiksi ulkoilua, keskustelua, kirjoittelua, lehdenlukua tai Toimintakeskuksen ja sen ulkopuolisiin tapahtumiin osallistumista.

Jos toivoisit itsellesi omaa tukihenkilöä tai haluaisit toimia tukihenkilönä kuurosokealle, ota yhteys Taruun p. 040 183 1618, taru.kaaja@kuurosokeat.fi tai Eerikaan p. 040 702 2011, eerika.vaisanen@kuurosokeat.fi ■

***Tukihenkilö auttaa kuurosokeata liikkumisessa ja virkistytymisessä.
Kuva: Suomen Kuurosokeat ry:n kuva-arkisto.***

Kuurosokeat Keilailijat joukkuemestaruuteen

Kuurosokeat Keilailijat (KSK) voitti kultaa näkövammaisten parakeilailun SM-joukkuekilpailuissa. Kilpailut käytiin 14.5.2022 Turussa.

Kisassa heitettiin neljä sarjaa. Tuloksissa on mainittu myös kilpailijan luokka sekä huomioitu tasoitukset.

Tulokset:

1. KSK 1, 2220 pistettä
Avila Martti (B2) 742, Jäntti Esko (B2) 693, Isaksson Sari (B2) 785

2. HUN (Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset), 2218

Kinnunen Pertti (B2) 736, Martikainen Esa (B2) 774, Pienkellomäki Jere (B4) 708

3. TSN (Tampereen seudun Näkövammaiset), 2217

Yrjänäinen Leena (B3) 696, Runtti Markku (B2) 734, Koskinen Mari (B3) 740

4. KSK 2, 1933

Hautalahti Sinikka (B2) 533, Evonen Jaakko (B4) 782, Mäkinen Lauri (B3) 618

Lähde:

Suomen Keilailuliiton verkkosivut ■

Sarjakuva

1. Lentokone lentää nopeasti ja pyörii hurjasti taivaalla.

2. Kone tekee hulluja liikkeitä ilmassa.

3. Yksi poika sanoo: Lentomatka oli pelottava enkä halua lentää taas. Toinen poika sanoo naurahtaen: Älä pelkää. Se on vain huvilaite, eikä oikea lentokone.

Taiteilija: Aarne Pirkola ■

Haluatko tukea toimintaamme?

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2021/1740 on voimassa 1.1.2022 alkaen toistaiseksi koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040 651 2511

